

CHVÁLKOVICKÝ HLASATEL

občasník městské části Olomouc–Chválkovice

květen 2013

číslo 1

ročník III

Vážení a milí spoluobčané,

letošní zima nám přinesla hned několik sněhových nadálek a jako by se nechtěla vzdát. Přesto za vámi přichází jarní vydání časopisu Hlasatel, plné informací o dění v olomoucké městské části Chválkovice.

Určitě vás potěší zprávy o opravách, které proběhly v loňském roce, i těch, které se chystají letos. Obyvatelé ulic Skopalíkovy, Chodské, Na Zákopě a Selského náměstí jistě zaujme text, který přibližuje komunikaci s Magistrátem města Olomouce ve věci změny územního plánu, která se dotýká chválkovického kovošrotu. Najdete i něco z historie, jak tomu bylo v minulých číslech, a další zajímavosti a informace.

Rád bych touto cestou požádal všechny občany, aby se do sestavování Hlasatele zapojili. Přivítáme jakékoli vaše náměty, vzpomínky, názory – můžete je posílat na e-mailovou adresu redaktorky Hlasatele, která je uvedena v tiráži, nebo je přinést na zasedání Komise městské části. Hlasatel by měl být otevřenou platformou pro všechny, kteří ve Chválkovicích žijí. Děkuji současně těm, kteří s námi spolupracují.

Přeji vám příjemné čtení a co nejvíce jarních slunečních dnů.

Vladimír Kauer, předseda KMČ

CHVÁLKOVICKÝ HLASATEL
občasník městské části Olomouc–Chválkovice. Vydává: Statutární město Olomouc, Komise městské části Olomouc–Chválkovice.

Redaktorka: PhDr. Zita Chalupová, tel.: 776 310 724, e-mail: chzita@quick.cz, fotografie: (red).

Grafické zpracování a tisk: Exa Print – Design, s. r. o., Střední Novosadská 4, 779 00 Olomouc, tel.: 775 705 170, e-mail: obchod@exaprint.cz.

Chcete ticho? Může být hlučněji

Chválkovičtí věří, že se životní prostředí nebude vinou kovošrotu ještě zhoršovat.

Za ironii, nebo spíš jízlivost osudu považují lidé bydlící u chválkovického kovošrotu návrh olomouckého územního plánu předložený v lednu k připomínkám občanů. Mnohaletý boj Chválkovických proti rámusu vyvrcholil v listopadu loňského roku vyjádřením občanů, předaným vedení města. Zatímco ovšem občané v tomto vyjádření žádali omezení hluku a přenesení závodu jinam, do dostatečné vzdálenosti od domů a bytů, návrh územního plánu umožňuje společnosti TSR Czech Republic zdejší provoz ještě rozšířit.

O zrodu dokumentu říká jeden z organizátorů vyjádření Zdeněk Letocha: „Po modernizaci a zvýšení výkonu kovošrotu v roce 2010 následovala dvě neuvěřitelně hlučná léta 2011 a 2012, po kterých jsem vnitřně došel k přesvědčení, že máme

jako rodina dvě možnosti – buď se odstěhovat, nebo se snažit situaci změnit. Od sousedů jsem potom zjistil, že někteří jsou již podstatně dál, při hluku telefonují manažerům firmy a i osobně s nimi jednají, léta už píšou na úřady. Vše bezvýsledně.“ Zdeněk Letocha tedy s dalšími zhruba dvaceti občany sepsal vyjádření vyzývající k neprodlenému omezení hlučného zpracování železa a přednesl je na jednání komise místní části.

Vedení komise místní části Chválkovice žádost podpořilo a během několika dnů se k ní připojila většina dospělých obyvatel, bydlících v okolí závodu. Celkem žádost podepsalo 164 občanů.

Námítky proti námítke

Kovošrot byl v dosud klidné čtvrti postaven začátkem 70. let. Jak potvrdil po letech okresní hygienik, byly tím poru-

► šeny tehdy platné hygienické směrnice, podle kterých hrubě obtěžující provozy měly být umístěny nejméně pět set metrů od obydlí. Stížnosti lidí na hluk i prach od té doby neustávaly. Postavena byla sice protihluková stěna, ale její efekt není velký. Rány z manipulace s kovy jsou i tak slyšet do širokého okolí. Po nedávné modernizaci provozu ještě přibýly kromě decibelů také světelné znečištění a zápach ze skládky v areálu. Stejně jako zvýšená prašnost a zhoršená kvalita podzemních vod.

„Provoz Kovošrotu má devastující vliv na životní podmínky v celé oblasti ulic Chodská, Skopalíkova, Na Zákopě a Selského náměstí. Rušivě je vnímán i ve vzdálenějších ulicích Veverkově a Kampelíkově, z opačného konce se nám hlásí i lidé z ulice Švabinského za hřištěm. Stěžují si dokonce i někteří lidé z ulice Chválkovické,“ říká Zdeněk Letocha.

Ředitel společnosti TSR pro Jihomoravský a Olomoucký kraj Stanislav Petr ale problémy odmítá. V Olomouckém deníku (19. 2. 2013) tvrdí, že firma splňuje všechny hygienické normy a hluchost se prý naopak snižuje. Firma chce také stavět další protihlukovou stěnu.

Koncept nového územního plánu města vznikl v roce 2010 a zohlednil dlouhodobou nespokojenost občanů Chválkovic s kovošrotem tím, že areál spolu se sousedním AŽD určil jako tzv. plochy smíšené obytné. To znamená, že by se zde již další rušící výrobní provozy alespoň nemohly stavět. Společnost TSR však proti tomu podala námitku a Magistrát města jí vyhověl a zařadil plochu do kategorie smíšená výrobní. Tato změna vyvolala během představení a veřejného projednávání návrhu územního plánu velké množství námitek. Území Kovošrotu se tak zařadilo mezi pět nejdiskutovanějších míst územního plánu.

Co bude dál?

Podle internetového serveru Magistrátu nyní všechny připomínky k návrhu územního plánu prostuduje odbor koncepce a rozvoje spolu s primátorem města a navrhnou způsob jejich vypořádání. „Konečný návrh rozhodnutí o námitkách bude předložen ke schválení zastupitelstvu města.“ Podle slov Zdeňka Letochy pokračují jednání s Magistrátem, měla také proběhnout schůzka náměstka primátora a vlastníků kovošrotu. „Věříme,

že i vedení města má prioritní zájem na řešení této situace,“ říká Z. Letocha, ale dodává také, že: „některým obyvatelům Chválkovic už dochází s dlouholetým odsouváním zhoršujících se problémů s kovošrotem trpělivost. Proto také zvažujeme i poměrně razantní právní kroky, které se v jiných částech ČR osvědčily a obyvatele ve sporech s bezohlednými výrobními společnostmi ochránily v jejich právech na zdraví, klid a přiměřené životní prostředí.“

Dlouholetá snaha obyvatel Chválkovic o klidnější a zdravější životní prostředí není tedy ani zdaleka u cíle.

(jej)

foto: autorka

Protihluková stěna u kovošrotu ve Chválkovicích.

Ochutnejte „chválkovickou“ kyselku

Na jednom místě v Černovířském lese, které ovšem leží v katastru Chválkovic, vyvěrá ze země artézský pramen nazývaný Černovířská kyselka. Jde o sirnatou vodu, jež zčásti obsahuje také železo. Vypravili jsme se pramen najít.

Začínáme u parkoviště před chválkovickým fortem. Pokračujeme po in line stezce, míjíme starou vodárnu. Cesta se pak stáčí doprava. Kousek za ohybem je vlevo panel s informacemi o Černovířském lese. Hned za ním zahýbáme na pěšinu do-

prava. Pokračujeme mezi stromy, stezka není příliš patrná – stromy a keře jsou ještě holé, na zemi všude hnědé listy. Paní Helena Michalová, která nás vede, jde ale najisto. Cestou upozorňuje na jezírka, která vznikla zvednutím spodních vod po jarním tání. Chvilí jdeme rovně, kolem nějakých ohrad a plotů vpravo i vlevo. Pak stezka

zatáčí doprava, kousek se klikatí – a na jednu stojíme u ocelové roury trčící ze země. Z ní teče jemný pramínek. Kolem je cítit síra a kameny, na které voda dopadá, jsou rezavé od obsahu železa.

„Chodili jsme sem už jako děti. U pramene tehdy bylo takové dřevěné korýtko, okolní kameny byly pokryty rezavým mechem, který za léta vytvořilo železo. Nevím, jak dlouho už tu ten pramen je, ale bude to mnoho let,“ vypráví Helena Michalová. Podle jejích slov se pramen po

povodních v roce 1997 ztratil a musel se znovu narážet. „Z kyselky bývá výborné kafe, pěna jako blázen. Ale z tady té černovířské jsem to ještě nezkoušela,“ dodává Helena Michalová.

Loni v létě se město Olomouc začalo o pramen starat. Pracovníci Technických služeb upravili nejbližší okolí kyselky. Počítá se také s lepší přístupovou cestou. Zájmem města je, aby se pramen stal oblíbeným turistickým stanovištěm.

Černovířský les je prameništěm vody pro město Olomouc. „Od povodní prý ale slouží jako záložní zdroj, voda se snad bere někde z Chomoutova. Proto je tady asi tolik spodní vody a lidem ve Chválkovicích stále vlhnou sklepy,“ říká s úsměvem Helena Michalová a s chutí vodu pije. Řada lidí si sem pro kyselku pravidelně chodí. Ne každý ale ví, že pramen je pozůstatkem průzkumného vrtu z padesátých let.

Pokud nevíte, kde kyselku najít, zkuste náš popis cesty. A orientujte se také podle čichu: okolí pramene je silně cítit po sirovodíku.

(jej)
foto: autorka

Malí fotbalisti zahájili sezónu

Pondělní slunečné odpoledne vylákalo mnoho lidí k procházkám, projíždkám, ale i k práci. Na chválkovickém hřišti pilně trénovali malí fotbalisti – fotbalová příprava. A jak sportovní klub Chválkovice informuje ve vývěškách na hřišti, stále se přijímají noví členové: mladší benjamínci (ročník narození 2004 a mladší), starší benjamínci (ročníky 2002 a 2003), mladší žáci (ročníky 2000 a 2001), starší žáci (ročníky 1998, 1999)

a dorost (1994-1997). Kdo by si tedy přál, aby z jeho syna, vnuka, synovce či bratra byl fotbalista, může kontaktovat předsedu SK Romana Pavlince (603 469 527) nebo sekretáře SK Petra Ihnáta (739 446 102).

O činnosti SK Chválkovice přineseme informace v příštím čísle Chválkovického hlasatele.

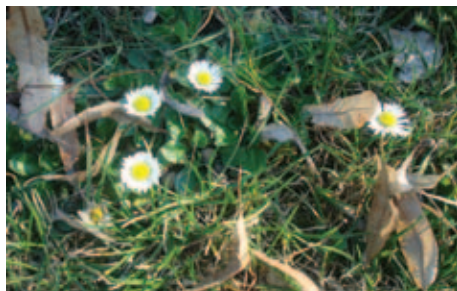
(jej)

Přišlo jaro do Chválkovic...

Jarní kvítky jsme viděli v ulici Kampelíkově...

na Selském náměstí...

i na hřbitově.

V křesťanství jde o vztahy, nikoli o pozice

ThDr. Josef Hromádka (1936) pochází z Hodslavic. Vystudoval gymnázium v Novém Jičíně, potom absolvoval Komenského evangelickou bohosloveckou fakultu v Praze. Je evangelický farář, někdejší synodní senior Českobratrské církve evangelické a místopředseda vlády národního porozumění Mariana Čálfy. Nyní je v penzi. Je vdovec, se ženou vychoval tři děti, má osm vnoučat a jedno pravnouče. Žije v Olomouci - Chválkovicích. Požádali jsme ho o nedlouhý rozhovor.

Co pro vás bylo impulsem ke studiu teologie?

Asi to byly dvě věci – vyrostl jsem v evangelickém sboru hodslavském, který měl celou řadu tradičních osobností, jako byl třeba můj velmi vzdálený příbuzný Josef Lukl Hromádka. Velkým impulsem pro moje rozhodnutí byla žena tehdejšího hodslavského faráře, která nás, děti učila v nedělní škole biblické příběhy. Tam jsem rozpoznával, že takový základní model existence, smyslu lidského života je právě tady. A pomáhat to odkrývat lidem, ať jsou v jakékoli profesi, to bude můj úkol.

Kde všude jste coby evangelický farář působil?

Nastoupil jsem na své první místo do Ostravy jako vikář tamního velkého sboru a potom jsem sedmnáct roků sloužil ve sboru ve Šternberku, pak dalších deset let v Olomouci. Poté jsem byl zvolen synodním seniorem naší církve a současně předsedou ekumenické rady církvi. Odtamtud mě uvolnili, když jsem byl povolán, abych se stal místopředsedou první porevoluční vlády, kde jsem zase-

dal až do voleb. Pak už jsem se nemohl vrátit na své místo, protože mezitím byl zvolen můj nástupce. Odešel jsem proto do Frýdku-Místku, kde jsem působil patnáct let. Od roku 2006 jsem na penzi.

Na které z oněch míst nejraději vzpomínáte, odkud máte nejpůsobivější zážitky?

Zážitků byla celá řada, každý z nich měl jinou podobu. Ve Šternberku to byl velice rozptýlený sbor, celých sedmnáct let jsem za neděli čtyřikrát sloužil. A panovala tam ve farním sboru taková rodinná atmosféra. O to vlastně v křesťanství jde – o vztahy, nikoli o pozice. Vynikající, skoro desetiletý, pobyt jsem zažil tady v Olomouci. Setkával jsem se s univerzitními studenty, kteří za mnou přicházeli až v tajnosti, celou řadu jsem jich pokřtil. Velice jsem si cenil toho, že tito lidé, kteří tušili, co církev v sobě nese, co představuje, si to najednou chtěli ověřit – v rozhovoru v diskusích, při bohoslužbách.

Byl jste také synodním seniorem Českobratrské církve evangelické. Co tato funkce vlastně obnáší?

Je to hlava evangelické církve, spravuje, navštěvuje, vizituje, jako to dělá biskup. Šéfem katolictví u nás není kardinál Duka, ten je reprezentantem celé církve české před Vatikánem i u nás. Ale každý biskup je suverénem ve svém biskupství. To dělá i synodní senior, my nemáme biskupství, máme po celé republice senioráty, tedy presbyterné synodní zřízení. To znamená, že je tam i podíl laiků. Synodní senior má vedle svého zástupce také svůj protějšek v laickém představiteli církve – synodním kurátorovi.

Na toto období velmi rád vzpomínám, protože jsem se dostal do kontaktu s kardinálem Tomáškem. S ním jsem se znal už jako šternberský farář, protože on v té době byl farářem v nedaleké Moravské Huzové. Netušili jsme, že se za několik desítek let potkáme v Praze, on na vrcholném místě římských katolíků, já na vrcholném místě českobratrských evangelíků. Na tato setkání a rozhovory ještě před revolucí, během ní i po ní mám velice milé vzpomínky.

Rád také vzpomínám na své poslední působiště - Frýdek-Místek. Učil jsem tam tehdy řádně na gymnáziu filozofii, vedle své služby ve sboru. To bylo skvělé, protože jsem si sáhl na tep, myšlení a život té nejmladší generace. Tenkrát jsem měl pocit, že mají veliký zájem. Nikdy totiž neslyšeli výklad souvislostí dějin euroatlantické civilizace, od antiky přes křesťanství, století za stoletím, na té spirále času až k dnešku, aby vystopovali nějaké hlavní linie, které tvoří osu lidských společností, které se v nové době nově vytvářejí. Není potřebné ukládat jednotlivá data, je potřeba vidět souvislost, jak z jednoho vyrůstá druhé, jak jedno na druhé navazuje a co to pro nás znamená dnes.

Takto se vlastně musíme dívat i na Evropskou unii, která je ukázkou toho, jak je nesnadné spojit takovou různorodost...

Evropa je zvláštní unikát, pestrá kytice národností, jazyků, kultur, v obrovské rozmanitosti a bohatosti. Není tady myslitelné to, co se stalo třeba ve Spojených státech, kam přišli přivandrovalci a sami se rozhodli, že budou tvořit celek. Bylo by krásné, kdyby této rozmanitosti a pestrosti nehrozilo, že ji převálcuje nějaké nebezpečí. Proto Evropa musela začít nějaká jednání. Po válce to nejprve bylo společenství uhlí a oceli, čili hospodář-

► ský krok, abychom postavili to, co bylo rozbito. Později se začaly vytvářet velké celky na východě i na západě a Evropa zůstává rozptýlená. Takže se hledaly bližší kontakty. Je otázka, jestli je možné dát dohromady nejen regulérně, ale i spravedlivě velké, malé a mrňavé.

Jednou jsem byl na konferenci v Soulu, kde jsem hovořil o úloze malých národů v globalizačním procesu dnešního světa. Bylo to krátce potom, co se rozdělilo Československo. Přijela i Margaret Thatcherová a říká mi: „Vy jste neudělali tu maturitu, vy, malé šikovné Československo, jste se rozdělili.“ Já jsem připomněl, že to bylo bez krvavého konfliktu jako na Balkáně. A ona povídá: „Chápu tu touhu, když jste byli zahrnuti do jednoho velkého celku a sami jste o sobě moc nemohli rozhodovat, teď to dělat. Ale svět se propojuje. Sice budete mít hlas v OSN, ale váha vašeho hlasu je muší. Nemáte jinou šanci, jako všechny malé národy, než najít deštník, pod který byste se schovali.“ Evropa jako celek je rozkročena směrem euroatlantickým a euroasijským. Oba ty směry Evropa ve své kultuře a dějinách zpracovává. Bude obtížné udělat z ní jeden úplně dokonalý celek.

Není mezikrokem v tomto sjednocovacím procesu Visegrádská čtyřka?

Jistě, byla to snaha vytvořit větší váhu proti těm mocnějším. Polsko je sice

velké, ale hospodářsky a ekonomicky ne. V roce 1994 jsem byl pozván do Anglie na konferenci Svět v roce 2020. Měli jsme každý přinést nějaký pohled. Jeden japonský profesor přednášel o rozbití bipolárního světa a říkal mimo jiné, že když svět nepotká nějaká katastrofa, tak díky naší technice budeme v roce 2020 potřebovat k uživení všech lidí na světě jen dvacet procent obyvatelstva. Jen teď prosím hledejte cesty a způsoby, jak pro těch zbývajících osmdesát procent najdete životní program.

Jaký jste měl pocit, když jste pak byl osloven, abyste se zapojil do vlády?

Samozřejmě to pro mě byla velká událost. Hned 19. prosince 1989 jsem odjel do Říma na návštěvu Jana Pavla II., na rychlou diplomatickou cestu – jel jsem ho pozvat do Československa. A taky jsem s ním dojednal všechna obsazení biskupských stolců u nás. V katolických tiskovinách pak vyšlo, že evangelický teolog Josef Hromádka dojednal s papežem obsazení tolika biskupských stolců v Československu jako nikdy předtím.

Vláda národního porozumění trvala jen půl roku. Musela to ale být intenzivní práce v době nadšení a očekávání věcí příštích...

Měl jsem hned na začátku takový návrh: jsme jednotlivé osobnosti, nepředstavujeme žádné skupiny, žádné strany. Pojďme přijmout usnesení, že nebudeme nikdy bojově hlasovat, že budeme o věcech jednat tak dlouho, až dosáhneme konsensu. To se podařilo.

13. března byl zvolen nový papež František. Jak vidíte jeho první kroky, myslíte, že mohou být pro církev prospěšné?

17. března, těsně po zvolení papeže Františka, jsem v Olomouci kázal na text z Janova evangelia „Kdo mně chce sloužit, ať mě následuje, kde jsem já, tam pak bude i můj služebník.“ Je to o službě. Citoval jsem to, co jsem si v roce 1981 poznamenal na ekumenické konferenci v Římě. Byla to slova přednášejícího Josefa kardinála Ratzingera: „Současný moderní člověk je ve stavu vážného ohrožení při hledání svého smyslu života. Pojďme mu my křesťané posloužit evangeliem, tedy zvěstí i skutkem, službou a pomocí.“ Zdá se, že jeho před několika dny zvolený nástupce František ohlašuje právě takový program.

*Ptala se (jej)
foto: autorka*

Domov seniorů Pohoda

Príspevková organizace Domov seniorů Pohoda v Chválkovicích se nyní rozrůstá. Co vše se v jeho areálu buduje, o tom jsme mluvili s vedoucím sociálního úseku Lubomírem Vrajem.

„V současné době se buduje nový domov pro seniory s kapacitou sto klientů, připravuje se rekonstrukce části bývalého penzionu s kapacitou osmačtyřicet klientů a následně se bude rekonstruovat i hlavní budova. Zde by se měla kapacita snížit z původních 176 klientů a 118,“ popisuje dění v Domově seniorů Lubomír Vraj s tím, že všechny změny by měly vést ke zvýšení standardu bydlení, konkrétně k vytvoření sociálních zařízení v pokojích klientů, a současně snížení počtu vícelůžkových pokojů. Zatím se ale nedá přesně odhadnout, kdy se jednotlivé etapy rekonstrukcí uskuteční. Výsledkem ovšem bude možnost poskytnout v Domově seniorů ubytování 296 klientům a nabídnout chráněné bydlení 109 klientům.

„Rozpočet výstavby nové budovy překročí 200 milionů korun. Rozpočty dalších rekonstrukcí zatím nejsou přesně vyčísleny,“ dodává Lubomír Vraj. Současně se podle jeho slov připravuje

také rekonstrukce budovy B bývalého penzionu. Zde by měla vzniknout dvě nová oddělení Domova pro seniory s kapacitou 48 klientů. „Jedná se o jednolůžkové pokoje - a vždy dva pokoje dohromady mají sociální zařízení,“ objasňuje Lubomír Vraj a doplňuje, že rekonstrukce hlavní budovy by měla následně snížit počet vícelůžkových pokojů a zajistit ve všech pokojích sociální zařízení s příslušenstvím. Připravuje se také rekonstrukce budovy A chráněného bydlení. Nová budova by měla být uvedena do provozu během října letošního roku. Termín ostatních rekonstrukcí se zatím nedá přesně určit.

Domov seniorů POHODA poskytuje v současné době dvě služby, a to domov pro seniory (dříve domov důchodců) s kapacitou 200 klientů a chráněné bydlení (dříve penzion pro důchod-

ce) s kapacitou 109 klientů. Klienty domova pro seniory jsou osoby starší padesáti let, které potřebují výraznou ošetrovatelskou péči. Mnoho zdejších obyvatel potřebuje trvalou ošetrovatelskou péči na lůžku. Klienti chráněného bydlení jsou senioři a osoby starší 27 let, kteří potřebují pomoc s pečovatelskými úkony, jako jsou třeba úklid, nákup, stravování a podobně. Podmínkou pro přijetí do obou typů služeb je přiznaný příspěvek na péči.

(jej)

foto: autorka

Nová budova by měla být dokončená letos na podzim.

Ulice v novém kabátě

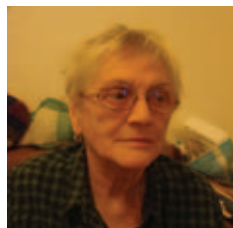
Předloni se zasloužené opravy dočkala část Chválkovické ulice, psali jsme o tom v Hlasateli z prosince 2011. V loňském roce to byla ulice Skopalíkova na snímcích můžete porovnat, v kterém stavu jí to sluší lépe. A letos by měla přijít na řadu levá část Chválkovické ulice (ve směru na Šternberk) tedy chodník od křížení s ulicí Na luhu až k poslednímu domu. Obyvatelé těchto končin to jistě přivítají.

(red)
foto: autorka

ANKETA

Jak se vám nakupuje ve Chválkovicích?

Nedávno byla ve Chválkovicích otevřena nová samoobsluha. Několika občanů jsme se zeptali, jestli se jim teď lépe nakupuje.

Marie Jelínková:

Jsem ráda, že je tady nový obchod, aspoň má supermarket v Pavlovičkách nějakou konkurenci. Člověk si může vybrat, taky nemusí skoro jezdit po nákupech do města – dá se tu teď sehnat skoro všechno. Jen je otázka, jestli tu vydrží. Ani trafika, která ještě nedávno stávala na Chválkovické ulici, už není.

Terezie Tichá:

Nová samoobsluha je dobrá věc. Vůbec teď nechodím do města nakupovat – jen občas na velký nákup do hypermarketu. Jinak tady pořídíme všechno. Myslím, že nový obchod tady všichni oceňují.

Pavla Zelníčková:

No to víte, že je to teď lepší. Chodíme do nové samoobsluhy každý den, vůbec není třeba jezdit do města, koupíme tady skoro všechno.

Eva Hanusová:

S novou samoobsluhou jsme spokojeni, můžu teď jezdit mnohem méně do města. Jen bych ještě přivítala, kdyby se ve Chválkovicích objevila taky galanterie. Pro galanterní zboží jezdím do města nejčastěji.

(jej)

Jarní sběrová sobota ve Chválkovicích

Dne 4. května 2013 budou kontejnery Technických služeb města Olomouce přistaveny v ulici Veverkově a na roku Selského náměstí a ulice Na Zákopě od 8 do 13 hodin.

Do kontejnerů je možné odkládat: starý nábytek (skříně, sedačky, křesla, židle, koberce, linolea), použitý jedlý olej, domácí elektrospotřebiče (ledničky, pračky, televizory, rádia, PC apod.), drobný nebezpečný odpad (zbytky barev, baterie, zářivky apod.) a organický odpad (listí, ořezané větve), pro který bude určen samostatný kontejner. Na třídění a odkládání odpadu bude dohlížet pracovník Technických služeb.

(red)

Chválkovice ve vojenské službě

Stejně jako ostatní předměstské obce, které se v roce 1919 sloučily s Olomoucí do jednoho sídelního celku, měly i Chválkovice se svou „metropolí“ mnoho společného už dávno předtím. To se týká i podílu, který připadl na jednotlivé obce v okolí při plnění úlohy města Olomouce jako jedné z nejmocnějších pevností rakouské monarchie.

Zpočátku měly Chválkovice štěstí. V čase, kdy se z rozhodnutí nejvyšších míst ve Vídni (1742) začala tato pevnost rodit, ležela chválkovická náves kolem kostela sv. Barbory dva a čtvrt kilometru od nově budovaných hradeb, tedy dál než vojenskými projektanty stanovených 1000 kroků či 400 sáhů (asi 800 metrů), odkud musela bez milosti zmizet jakákoliv zástavba,

ba i vzrostlé stromové. Tenkrát to postihlo 14 obcí, z nichž šest zcela zaniklo a osm začalo novou existenci na jiných místech, náležitě vzdálených od hradeb. Chválkovic se to tedy netýkalo. Jejich obyvatelé se však také nijak nepodíleli na slávě a počtách, když pevnost Olomouc odolala na počátku července 1758 poprvé (a také naposled) nepříteli.

Pevnostní objekty na severovýchodě Olomouce zakreslené do soudobé turistické mapy Olomoucka. Dávno zaniklá zemní pevnůstka č. III ležela 950 m od fortu č. II. K dalšímu objektu IIIa bylo jen 480 a od něj k bystrovanskému fortu č. IV 1290 metrů.

Že tenkrát mocná pevnost v boji obstála, však nebylo zcela zásluhou její dokonalosti. Naopak, už tehdy se ukázaly některé její slabiny, zejména v tom, že nepříteli dovozovala přiblížit se k ní na poměrně malou vzdálenost a zaujmout přitom výhodná postavení na výšinách Tabulového vrchu. (Tak musel bitvu rozhodnout ve prospěch obránců Olomouce teprve chrabrý generál Laudon zničením pruského zásobovacího trénu u Domášova.)

Zkušenost z roku 1758 rozšířená o nové poznatky z vývoje zbraní (zejména děl) i vojenské taktiky pak stála u zrodu plánů na postupnou přestavbu olomoucké pevnosti na opevněný tábor (verschanztes Lager), kde by dosavadní opevněný areál doplnil ve vzdálenosti 3-4 km věnec pevnůstek - fortů, které by byly schopny kruhové obrany a vzájemně se také kryly boční palbou. Realizace takového plánu byla složitá a zdoluhavá: závisela nejen na rozdílných názorech jednotlivých veličin armádního velení, ale i soudobé mezinárodně politické situaci a v neposlední řadě samozřejmě na stavu státní pokladny. Ale ponechejme zatím stranou detaily!

Když pomineme také mnoho stavebních akcí k posílení bojeschopnosti dosavadní pevnosti zhruba do dvacátých let 19. století, byla první činem nového pojetí budoucí „táborové pevnosti“ stavba dvou fortů na nejzranitelnější, západní straně opevnění. V letech 1839-1846 byl vybudován fort na Tabulovém vrchu (vedle dnešního areálu Fakultní nemocnice) a typově podobná pevnůstka na Šibeníku (1839-1851). Na třetí plánovanou stavbu toho druhu na pozemcích Bělidel (kde později bývala pila) už nedošlo. Nepřátelské kanóny (s drážkovanou hlavní) už v té době dostřelily dál a fort na Bělidlech by měl v boji značné problémy. To už však byla v chodu další etapa pevnostní výstavby, do které se muselo konečně zapojit i území poměrně vzdálených Chválkovic.

V kruhu o průměru 8 až 10 km vyrostlo kolem Olomouce v několika

Fort č. II ve Chválkovicích býval až do roku 1873 plně obsazeným a vyzbrojeným kasárenským objektem, pak sloužil desítky let jako muniční skladiště a několikrát (za války v roce 1918, ale ještě po válce 21. června 1921) ohrozil své okolí explozí a požárem. Ve vojenské službě zůstal dodnes jako příležitostné depo písemností, tedy bez nebezpečí výbuchu.

plynule na sebe navazujících etapách v letech 1850 až 1866 celkem 22 pevnůstek. Jen 14 však bylo kompletních zděných fortů se stálou posádkou, z nichž devět si můžeme v úplnosti prohlédnout ještě dnes. Celý věnec doplňovalo dále devět provizorních fortů jen v zemním provedení s objekty zpevněnými dřevem, případně železničními kolejnicemi. Z těch ovšem už nezbyl prakticky žádný (jen leckde náznak někdejších valů).

Při zahájení výstavby dostaly v letech 1859-1854 přednost fortey na exponované západní straně: číslo XI nad Slavonínem - Kyselovem, č. XIII u silnice k Brnu za Novou Ulicí, č. XV u Neředína (za hřbitovem) a XVII u Křelova. Všechny tam však ještě stojí.

Ve druhé etapě 1854-1857 se vystavěl fort č. XX mezi Křelovem a Řepčínem, číslo XXII za Černovírem u cesty k Chomoutovu a konečně „naše“ číslo II ve Chválkovicích, kterému se musela poněkud vyhnout silnice vystavěná roku 1749 blízko Týnecka.

Z pevnostních objektů postavených v dalších etapách už zbyl do dneška na památku pouze fort č. IV u Bystrovan. Jakýsi „otisk“ zůstal v terénu po fortu č. V u bývalého Hamerského mlýna a Va kousek za fotbalovým stadionem HFK v Holici. Ještě menší stopa se dosud dá najít po dvoudílných fortech (jimiž projížděl po jedné koleji vlak od Přerova ku Praze), postavených v roce 1864: č. I v Čer-

novířském lese blízko nové vodárny a č. VII v tzv. Americe na jih od Holice.

Poslední fáze výstavby táborové pevnosti proběhla kvapem v čase necelých čtyř měsíců, od dubna do července 1866, kdy se Rakousko opět dostalo do války s Pruskem a v obraně proti agresorovi měla sehrát důležitou úlohu opevněná Olomouc. Tak bylo urychleně a pouze provizorně postaveno osm dosud chybějících fortů. Jen jeden z nich (č. XVIII na Dílovém vrchu u Křelova) byl permanentní zděný objekt, ostatní zůstaly v provizorním zemním provedení. Mezi ty tenkrát patřil i „lagerwerk“ č. III v polní trati Na Štěrku a č. IIIa v trati Čtvrtnohy na katastru Chválkovic. Všechny objekty kolem Olomouce byly propojeny tzv. rokádovou cestou, ve chválkovických polích dokonce krytou zemním valem proti účinkům případného odstřelování z výšin kolem Sv. Kopečka.

Jak je známo, v roce 1866 však na pevnůstky u Chválkovic nikdo nestřílel, a nebylo tedy potřeba střílet ani v opačném směru. Nepřítel celou táborovou pevnost prostě obešel a táhl dál do srdce Rakouska k Vídni volným terénem.

Pak už nebylo daleko k rozhodnutí celou slavnou „c. k. hlavní pohraniční pevnost Olomouc“ zrušit. Přesto

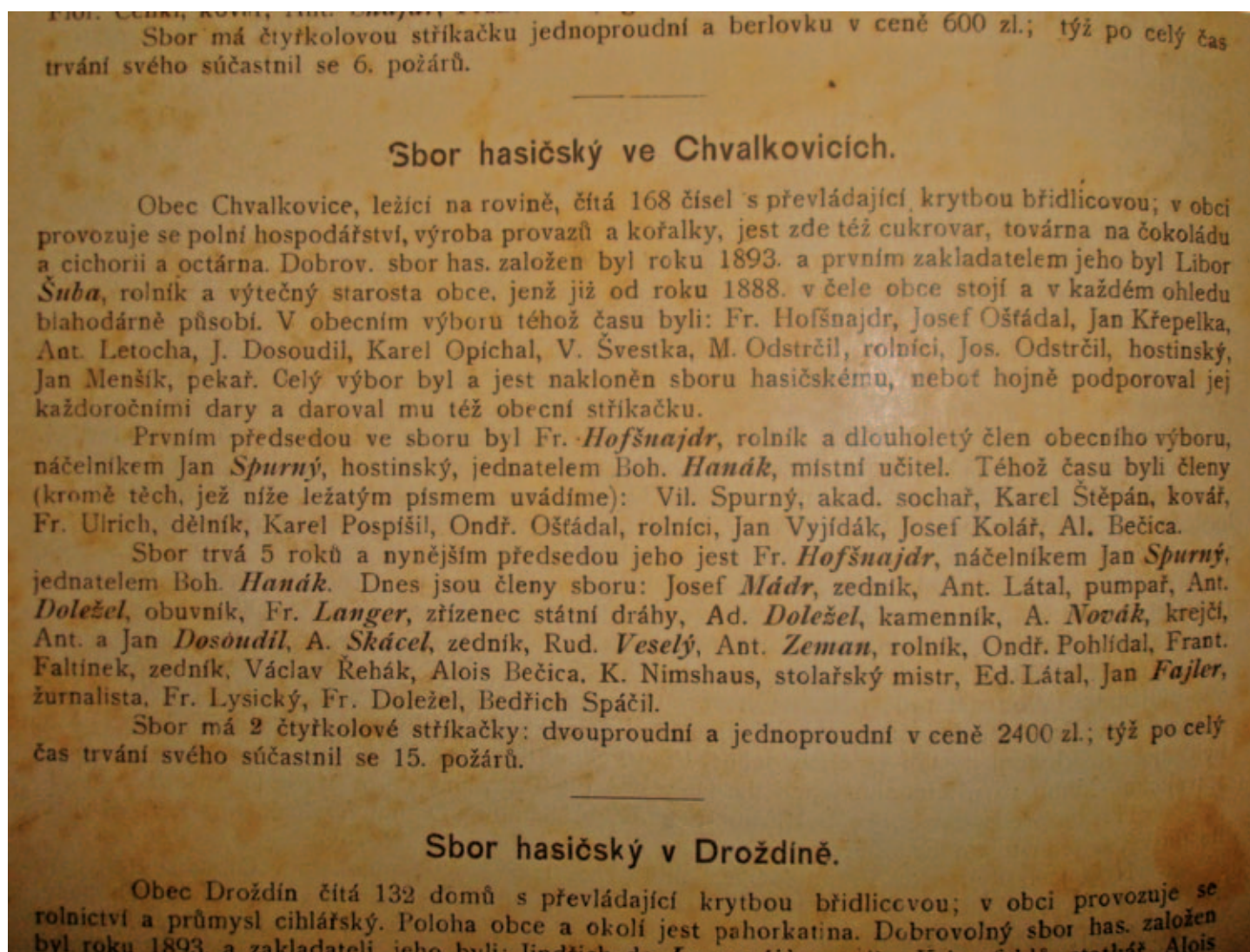
se tady stihl ještě alespoň počátek zamýšlené další epochy její historie. Byl vypracován plán výstavby tří skupin fortů, tzv. festů, ještě více vzdálených od táborové pevnosti: tři fortů na kopci Baba u Olšan, dalších tří na Chlumu u Velkého Týnce, ale především fest se čtveřicí fortů kolem Svatého Kopečka (poblíž Toveře, Droždína, Lošova a Radíkova). V letech 1871-1874 byl skutečně fort nad Radíkovem dokončen, ostatní pak už nezůstaly ani v plánu. Doba se změnila. Roku 1886 (1888) byla konečně celá olomoucká pevnost zrušena a její rozlehlé území se mohlo vrátit do civilu.

Tím skončila také úloha, kterou měly zemní pevnůstky č. III a IIIa u Chválkovic, jež se měly uplatnit ještě v novém systému při předpokládané podpoře skupiny fortů kolem Sv. Kopečka. Význam ztratila i prachárna vystavěná roku 1880 pár kroků za hranici chválkovického katastru směrem k Droždínu. Permanentní fortey na tomto směru č. II a XV si armáda ponechala, chválkovický fort - dnes už jako jediný z celého systému - slouží vojenským účelům dosud. Zemní pevnůstky mezi oběma zachovalými forty koupila v roce 1894 v dražbě obec Chválkovice za 4916 zlatých. Do roku 1895 byly obě srovnány se zemí a jejich plocha změněna na pole, od té doby do dneška více než stokrát užitečně zoraná, osetá a sklizená.

*Milan Tichák
foto: archiv autora*

Hasičský sbor oslavuje

Chválkovičtí hasiči letos oslavují významné výročí – 120 let od založení zdejšího sboru dobrovolných hasičů. V hasičské zbrojnici uchovávají Hasičskou kroniku – obsáhlou knihu, kterou sepsal Titus Krška a kterou jako jubilejní spis vydala v roce 1898 Ústřední jednota hasičská Markrabství moravského. O chválkovickém sboru se zde píše:

Bernard Šafařík starší, místostarosta chválkovického hasičského sboru a starosta Hanáckého okrsku, zve všechny na jubilejní oslavy a dodává, že na nich nebude chybět historická hasičská stříkačka. „Máme s ní letos hned sem akci, mezi nimi i dvě svatby chválkovických hasičů,“ říká Bernard Šafařík.

(jej)
foto: autorka

SBOR DOBROVOLNÝCH HASIČŮ OLOMOUC – CHVÁLKOVICE

VÁS SRDEČNĚ ZVE

NA OSLAVU 120. VÝROČÍ ZALOŽENÍ

**OSLAVA BUDE PROBÍHAT DNE 25.KVĚTNA 2013
OD 13.00 HODIN, SLAVNOSTNÍM PRŮVODEM
OD MÍSTNÍ SOKOLOVNY PŘES SELSKÉ NÁMĚSTÍ
K HASIČSKÉMU AREÁLU
VE CHVÁLKOVICÍCH (U FOTBALOVÉHO HŘIŠTĚ)**

Zde bude připraven od 14.00 hodin bohatý doprovodný program, např. ukázky hasičské techniky HZS a hasičské techniky JSDH města Olomouc, ukázka vyproštění a první pomoci, ukázka historické hasičské techniky, zábavné hry pro děti, skákací hrad.

Po celou dobu odpoledního programu bude k tanci a poslechu hrát dechová hudba Dolanka, bohaté občerstvení zajištěno (makrely, kabanos, točené pivo, točená kofola atd.) !!!

**PŘIJĎTE S NÁMI OSLAVIT TOTO VÝZNAMNÉ VÝROČÍ
SRDEČNĚ ZVOU A NA VAŠI ÚČAST SE TĚŠÍ HASIČI Z CHVÁLKOVIC**

KŘÍŽOVKA

Tajenka křížovky ukrývá květinovou pranostiku.

Semit, fool, ILS, DNK, she, imin, atia, Antik	Zvýšený tón	1. díl tajenky	Sloven. „zůstatek“		Úzké příčné prkno	Dusíkatá sloučenina	Darovat	Část vozu	Humanita		Dřevina s kmenem	3. díl tajenky	Jméno Destinové
Ozvěna				Leštidlo						Anglicky „ona“			
Navigační systém k přistání letadel				2. díl tajenky Jméno Zátopka						Domácky Tomáš Platidlo v Macau			
Družice								Ž. jméno (-i) Tropický lahvovník					
	Africký savec Anglicky „po“						Britský fyzik Jméno Vránové						Chemický prvek
Kanadská družice						Chem. prvek (Sb) Vymláčené obilí							
Anglicky „blázen“					Části vět Křídlo budovy						Solmiz. slabika Pěvecké těleso		
Tímto způsobem				Trouchnivění Čerit hladinu						Stan. tech. kontroly Pracoviště v dole			
Značka elektron-voltu			Černý pták Malý Kim						Starořec-ká mince Svatební květina				
Propagace výrobku								Střeš. konstrukce Mluvnické kategorie					Vlákno k šití
	Náčíní vzpěrače 2 + 5						Ochránce Část článku						
Žid (řídce)						Kuchyň. potřeby Primitivní plavidla					Řím. číslo (101) Ruské vesnice		
Náš býv. házenkář					Nauka Lahodný nápoj					Sada Řím. číslo (6)			
Kód Dánska				Hudební značky Cestovní doklad					Předložka Výměšek oka			To i ono	Naplnit tekutinou
Moji			Psací potřeby Anglicky „rampa“					Umělé vlákno Semen					
	Oblaka Znoj						SPZ Zlína Č. herec (Josef)			Beduín. plášť Č. polit. strana			
Umělá hmota						Časné Zn. stat-ampéru					SPZ Olomouce Značka hliníku		
Jednotka el. odporu				4. díl tajenky									
Model				Značka dlaždiček					Sokolská slavnost				

Tajenka: „Chladno a večerní mlhy v máji hojnost ovoce a sena dají.“